



הוכן ע"י כולל עיון הדף

1

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

קידושין דף כא.

האם מקומות דלהלן נגאלים ע"י קרובים?

שדה אחוזה ובתי חצרים	בתי ערי חומה	
נגאל	הסתפק ¹ , והביא ראיה מברייתא שנגאל ²	לרב הונא בר חיננא
נגאל, וחובה עליהם לגואלו ³	אינו נגאל בקרובים	לרב ששת ורבי אליעזר
נגאל, והוא רק רשות	נגאל בקרובים ⁴	לר' יהושע

במקומות דלהלן האם יש חובה לקרובים לגאול?

שדה אחוזה ובתי חצרים	בעבד כנעני	
חובה עליהם לגואלו	חובה עליהם לגואלו	לר' אליעזר
רק רשות לגואלו	חובה עליהם לגואלו ⁵	לר' יהושע

¹ ומבואר ברש"י שספיקו הוא אליבא דרבנן שבריש העמוד למדו גז"ש "גאולה" "גאולה" משדה אחוזה לענין שאין בתי ערי חומה נגאלים לחצאים כמו שדה אחוזה, וה"ה שהם נגאלים בקרובים כמו ששדה אחוזה נגאל בקרובים, או דלמא כיון שתיבת "גאולה" האמורה גבי שדה אחוזה היא נאמרה על גאולת חצאין, וכדכתיב (ויקרא כה: כו) "ומצא פְּדֵי גְאֻלְתּוֹ" - דהיינו דוקא כדי גאולתו ולא לחצאין, אבל אין לנו ללמוד משם דין גאולת קרובים, כי על זה לא נאמר בפסוק תיבת "גאולה".

² דרשה הברייטא מהפסוק (שם: כד) "וּבְכָל אֶרֶץ אֲחֻזְתְּכֶם גְּאֻלָּה תִּתְּנוּ לְאֶרֶץ" - שהוא פסוק מיותר (דהרי כבר נאמרו כל דיני גאולה), ופסוק זה מדבר על גאולת קרובים דהרי מיד בפסוק הבא נאמר "וְכָל גְּאֻלּוֹ הִקְרַב אֵלָיו וְגָאֵל אֶת מִמְכָּר אָחִיו", ועל כרחך שבא לרבות דברים אחרים שלא נזכרו בפרשה והם גאולת קרובים ב"בתים ועבד עברי". ומדייק רב הונא "מאי לאו (הכוונה בתיבת "בתים") - בתי ערי חומה", ודלא כרב ששת. [ורב ששת דוחה שהכוונה לבתי חצרים].

³ וביאר רב ששת ע"פ הברייטא שהלימוד הוא מזה שיש שני פסוקים, דהנה בשדה אחוזה כתיב גאולת קרובים וכדכתיב (ויקרא כה: כה) "כִּי יָמוּךְ אָחִיךָ וּמָכַר מֵאֲחֻזְתּוֹ וְכָל גְּאֻלּוֹ הִקְרַב אֵלָיו וְגָאֵל אֶת מִמְכָּר אָחִיו", ובתי חצרים הוקשו לשדה אחוזה, וכדכתיב (שם: לא) "וּבְתֵי הַחֲצֵרִים אֲשֶׁר אֵין לָהֶם חִמָּה סָבִיב עַל שְׂדֵה הָאֶרֶץ יִחָשֵׁב גְּאֻלָּה תִּהְיֶה לוֹ וּבִיבֹל יֵצֵא". ומלבד זה נאמר עוד (שם: כד) "וּבְכָל אֶרֶץ אֲחֻזְתְּכֶם גְּאֻלָּה תִּתְּנוּ לְאֶרֶץ" - והוא מיותר וכנ"ל, ובא ללמדנו לקבוע את גאולת הקרובים שבשדה אחוזה (וה"ה בבתי חצרים) לחובה.

⁴ על כרחך מודה רב ששת אליבא דר' יהושע, דהרי לשיטתו הפסוק (שם: כד) "וּבְכָל אֶרֶץ אֲחֻזְתְּכֶם גְּאֻלָּה תִּתְּנוּ לְאֶרֶץ" - מיותר, דהרי לא בא ללמד על לקובעו חובה, ועל כרחך שבא ללמד על גאולת קרובים בבתי ערי חומה.

⁵ והטעם שמודה כאן ר' יהושע - כדי שלא יטמע בין העכו"ם, ודרשינן זאת מייתור הפסוק (שם: כד) "וּבְכָל גּוֹי גְּאֻלָּה תִּתְּנוּ" שבא לרבות גם עבד כנעני הנמכר לעכו"ם לחובה. וביארו התוס' בד"ה לקובעו, דכאן הדרשא היא מתיבת "בכל" דהרי עבד עברי הנמכר לעכו"ם לא נאמר בהאי ענינא ורק נדרש מהריבוי הזה.



הוכן ע"י כולל עיון הדף

2

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

קידושין דף כא:

דברים דלהלן האם כשרים לרציעה?

כלי מתכת: מרצע, מחט מקדח מכתב	כלי עץ: הסול והסירא (קוץ)	
רוצעים בהם	רוצעים בהם	לר' יוסי בר' יהודה ¹
רוצעים בהם	אין רוצעים בהם	לרבי ²

האם כהן מותר ביפת תואר?

בביאה ראשונה	בביאה שניה	
לכו"ע שרי - דהוא נגד יצה"ר	לרב: מותר - הואיל והותרה לשמואל: אסור - דהויא גיורת	ללישנא קמא
לרב: מותר - דהוא נגד יצה"ר לשמואל: אסור - דלא תותר לו ³	לכו"ע אסור - דהויא גיורת	לאיכא דאמרי

¹ מבואר בגמ' דדריש את הקרא (שמות כא:ו) "וְלִקְחָתָּ אֶת הַמֵּרְצֵעַ וְנִתְּתָהּ בְּאֶזְנוֹ וּבִדְלָתָּ" - בדרך של ריבוי ומיעוט וריבוי, וה"פ: תיבת "ולקחת" משמע שבא לרבות כל דבר, ובתיבת "מרצע" מיעוט, ובתיבות "באזנו ובדלת" חזר וריבה כל דבר, דהיינו כל דבר שראוי לרצוע את אזנו עד הדלת. והכלל הוא שבריבוי ומיעוט וריבוי מרבים את הכל בין כלי מתכות ובין מרצע מעץ, ומעטים דבר אחד - דהיינו סם, שלא יתן על אוזנו סם חריף שינקוב את אוזנו.

² דריש את הקרא הנ"ל בכלל ופרט וכלל ואין אתה דן אלא כעין הפרט מה מרצע של מתכת אף כל של מתכת. וגם ריבה את המרצע הגדול, וביאר התוס' הרא"ש שהריבוי הוא דאף שמחמת גודלו אינו נוקב אלא הוא חותך בכל אופן מותר לרצוע בו.

³ דדרשינן הכי: כל היכא דקרינא ביה (דברים כא:יב) "והבאתה אל תוך ביתך", קרינא ביה "וראית בשביה", כל היכא דלא קרינא ביה "והבאתה אל תוך ביתך", לא קרינא ביה "וראית בשביה" - ולא הותרה לו כלל.